

hac enim spe ducamur hactenus quod illius adventus proportionem bene meriti partem
adimere fatigato. Quamvis praesens semper animas aere impetratum sit, ut adolesceret
ad vnam eruditur ad nosse humilitatis societatem sese dimitteret, praesertim cum hac scho-
la nullam apud vos habuit singularis doctrina commendationem. Consilium vestrum de
Theodoro non tam mea quam ipsius causa valde mihi probatur. Magis enim refert eum quae
Ecclesiae destinaveris, anno saltem tuo et iterum altero Phil. Melanth. audirentem esse,
tamen autem quamvis aliquando hic opera pietatis facere possit, tamen ea est aetate atque ita con-
firmata praesens doctrina ut ipse iampridem cum instigaverim ad tale quiddam, et per
epistolam proponendam, et audientem petitionem eius non irrita apud patre fuisse, illud ta-
men ex meo animo addendum est, non posse Theodorum amandari nisi simul et Iulius et
adungatur, qui tam propter nocturnam aegrotationem, tum propter omnia rerum incertitudinem,
ab illo suo custode (quem iam non minus quam Magistrum metuit) siue magno suo
commodo nequit seungi, ut ne ad illam quod sine tali praedicatione qui cum assiduo offer-
ret et confiteretur cum opus est, possit esse in aliquo fuerit prope non potest. Quamvis au-
tem pudenter hactenus, dum cum aliquo pacto in ordinem redigo et custodi suo quacumque
obsequio docui. Quamvis hoc ipsum ex mea fide facere debuerim, non deest hic commemo-
rare certe longi temporis indulgentia patientia perferimus, ut apud quoscumque vivat (quod hic
augere habet) tranquillitas esse possit, et aliis pro suo modo (vel exiguum) opera ponere
rebus necessariis discendis. Florentius (quamvis imbecilli est corpore) tamen in studio no-
stris progressus facit, quod quidem re ipsa ostendi satius est quam a me praedicari.
Ipsi apud me relinguntur, post paucos annos cum patre. Dixerim et eruditionem mo-
ra temporis rehavuerit, valente Deo, rempessimus ad Academiam ibit. Meum rem
constitutus sic impedita est, imo vero meus pusillus animus ita expertus consilio est in ta-
ta omnia rerum perturbatione, ut de modo deserenda sine legitima vocatione non audeat co-
gitare, certe ante proximum Ver, nisi me isti extrahant, nihil morabor. Interea quod praesens
est, quanta possum sollicitudine conficiens, quid res tempus postulet, quod me Deum volu-
tas inclinet, quid denique horum quos habeo fuerit vobis moneat, auscultabo. Et tuus Dei
redemptor noster qui nos peccatis immersos et in Sathana regno quondam vagantes, per
Evangelium collegit in regnum suum, in iusticia et sanctitate vera relinquit, sicutque vobis
nostros et in omnibus consiliis et periculis nostris ipsius Spiritu agitati, faciamus nobis
et alijs nostrae fidei commissis salutaria. Amen. De praesens non laboro, imo autem Michi
elis nihil mitti posset ac ne tum quidem nisi magna opportunitas inciderit. Pueri alter
nam salutem vobis meam precantur, saluerunt hac tota anno qua bellissime omnes et nunc
eandem valetudine sunt, praeterea quod per ille Florentius rursus vobis necesse extrahat, a
quo nunc beneficiis Christi levati sumus. Vale. Bremae. Die 14. Iulij. 1548.

vestra ex fide
fia.

M. Petro de Spina.
Pax Dei per fidem in Jesum Christum.

Nr. 26)

Octavo Calend. Iulij scripsi quadam breviter et (qui meus mos est) inepie de rebus me-
cessariis et annu sermone per omnem hanc vitam opulenter usupandis. Eodem assessor
die in qua praesentem et ardentem epistolam concinnasti. Eam mihi praedie Iulij
Johannes Blendus reddidit. Dantiscam hac proficiens, de qua quamvis ad diem quocumque
dicere fateri debeo mirifice eam meam animam commovisse dum meum mihi fidei
exprobat, et secundum me atque ignavia convincit. Nullum illa quidem in me verbum dixit
atamen sic videri asserenda praesentis doctrina, et sustinendi certaminis pro gloria Dei
vacillanter in epistola tua sese manifestans, acrimia meo corpore fugavit, ut si aspernatur
gatione perspicuus essem. Quo autem minus mihi mea placet glacies, hoc magis affor-
to atque exosculor istam in vobis praedictam alacritatem qua si in praeconant passet, quamvis
ad alijs Evangelij lucem in nostra patria pertigerant, iampridem illis quidam visi-
bilis Ecclesia Jesu Christi, inter Sathana synagoga emersisset, nunc dum vel timide
profugiant

[= Mscr. A. 11.
Nr. 159]

profugimus, vel impie dissimulamus, omnia rursus partim hostium violentia, partim socio-
 rum incuria, cymmeris tenebris involuuntur. At interim manet immota regula non
 posse regni arborem obtineri sine multis calamitatibus publicis et privatis sicut scriptum
 est. regnum caelorum vi inuaditur, et violenti rapiunt illud. Itaque quid Rhodanus praeter
 at. Quid Esclafius? Quid Vossius? quid Caspius dicit? patriota quicquid penae aqua-
 les, quid assequantur non ego nunc inquiram. De me autem certo scio et scire so-
 recondor, maxima partem nobis ignavis praemonstratoribus imputandum esse quod lux
 doctrinae quam Dei misericordia in illis scholis. Quod plures nostris accenderat pan-
 cis annis vel extincta sit, vel certe suspiter sopita, hac imputatio imbecillum animarum
 qui tam graviter interdum viget, ut nisi in Christiana Reformatione, qui sunt victima pro
 peccatis nostris. Arum oculis peritiamiter deficerem iamdudum dubitatione et terroribus
 absorptus essem. Scis mi frater quam multa patrorum ingenia Dei mea fidei coere-
 dit, tum in Flandria, tum in Brabantia, nec potes ignorare. Quia fueris multis a-
 mis mihi addictus auditor in tanta occasione propaganda sincerioris doctrinae quam
 infidelem obrem Domino nanauerim, quam semiclaro ore in Flandria verum confessi
 sum. In Brabantia vero propterea oppresserim, sed adeo ut inter summa Dei erga me
 beneficia hoc semper habiturus sim maxima, quod in illa execranda securitate, uno so-
 dia non facim consumptus. Sed hac haecenus, de liberatione ministri, mea sunt qua-
 scripsisti, et congruunt cum promissione Seruatoris nostri. Non igitur relinquam or-
 phanos. Deservuntur propterea ceteris humano praesidio, premuntur ab importunis homini-
 bus, oppugnantur a Sathana, onerantur cruce, sentiunt iudicium, et inam Dei adversus
 peccata, corripitur a Domino, mortificantur tota die, quod magis orphanum esse possit.
 Seruantur tamen quadam vixam reliquia divinitus, mirando quodam modo. Singula
 Prophetarum verba. Et si eruat Pastor duo crura de ore legum. Adest castidus verbi
 sui Custos Christus et miris ac inauditis euectibus sperat pauperem cui non erat adu-
 tor, sicut ipse promissit, inquit. Ego sum aeterna deus omnis iustis et nemo rapit
 eas de manu mea. Conventus propterea sunt necessarij quam ob multas gravissimas cau-
 sas, tum etiam ut detur confessio doctrinae et fides, de qua confessione non dubitat
 Apostolus dicere faciendam tam esse ad salutem Rom. 10. Porro quia sit confessio,
 ut docet res ipsa veram de Deo doctrinam constanter profiteri, nec abire ea
 propter terrores, odia, supplicia, vel etiam propter gratiam potentia, in hanc finem,
 ut Deus obtemperetur, et ne vera Dei iustitia notitia in terris extinguatur, no-
 est laudabilis eorum prudentia, qui sanctorum congressum iactant publicam pacem re-
 dimendam censent. Sed ego nimis multa de rebus satis tibi perspectis. Valde optari
 adolescentem piam aliquem, et Graeca Latinaque lingua vel mediocriter doctum da-
 ri mihi, qui in meis pueris erudiendis operam dare mihi et velit et possit. Salemsi
 quem eris nactus, exinde confestim, si volet viaticum dato, ego faciam ut isthic tibi in-
 datur, loquere ea de re cum D. Doct. Labbe. Carol. meus olim convictor scripsit,
 Michaelen apud eos esse, miror quare tam cito Academia reliquerit, mone eam ut ad
 me de suis rebus et de Varheio aliquid scribat, hunc annum volente Deo Brema
 constitui consumere, nam quo me veritatem valetudinarius, cum vixere misera et tanta
 omnia rerum perturbatione non est vixor in lecto, sed praeterquam quod pedes ei tument, vix
 retinet tenuem qua regat ossa cutem. Ego quare tam excedas sum h. arto. Minus ta-
 men Dei beneficio et in nostra vocatione nec necessariar facimus. Saluta Matrem Mi-
 chaelis meo et uxoris nomine Saluta D. Becin si adhuc isthic est. Saluta deus fra-
 tres praesertim Nicolaum cui propediem scribam. Vale. Postscriptum Idus July. Bre-
 ma. 1588.

Johannes Molanus.

Michaeli Vanhaegen Antwerpiae.